
Θεολογικό άρθρο: Η Ορθοδοξία μπροστά σε σύγχρονες προκλήσεις

Την Κυριακή της Ορθοδοξίας γιόρτασε η ανά την Οικουμένη Ορθοδοξία πριν λίγες ημέρες. **Νέες προκλήσεις**

και ελπίδες κατ' επέκταση

γεννιούνται στο σύγχρονο κόσμο για την πνευματική ηγεσία και το λαό της Εκκλησίας

. Όλες οι επιμέρους προκλήσεις εντάσσονται σε μια διπλή πρόκληση αφενός μεν η μια αφορά τη μαρτυρία εντός των κόλπων της Εκκλησίας, αφετέρου δε την εκτός των κόλπων της μαρτυρία απευθυνόμενη σε όλη την Οικουμένη.

Στόχος της Εκκλησίας είναι η μεταμόρφωση όλου του κτιστού κόσμου με τη μετοχή του στο μυστηριακό τρόπο ύπαρξης της Αγίας Τριάδας. **Όλα δια της αγάπης να γίνουν ένα** κρατώντας το καθετί την υπαρκτική του ετερότητα. Η πνευματική ηγεσία της Εκκλησίας έχει επιφορτισθεί με την ευθύνη να δείξει το δρόμο στο λαό, όπως έκανε και Εκείνος.

Οι καιροί **είναι εξαιρετικά δύσκολοι** και «ου μενετοί». Το δέσιμο πίσω από το άρμα του καίσαρα- όποτε γίνεται - αφήνει ενίοτε την Εκκλησία στο περιθώριο, η οποία σαφώς και πρέπει να έχει λόγο για τα τεκταινόμενα και ελεύθερα να τον εκφράζει χωρίς να υπολογίζει το τίμημα {«ει ο Θεός μεθ' ημών ουδείς καθ' ημών»} απαγκιστρωμένη από επικοινωνιακού τύπου κορώνες, και κομματικά υπονοούμενα υπέρ του ενός και κατά του άλλου. Τα «εκκλησιαστικά πράγματα συμμεταβάλεσθαι τοις πολιτικοίς» ορίζεται κανονικώς και όχι «συμπλέκεσθαι ή ζηλούσθαι τοις πολιτικοίς». **Η**

Εκκλησία ενώ νει και δε διχάζει

. Όσο για τη σχέση της με την Πολιτεία, η Συναλληλία, η αγαστή ανυπόκριτη σχέση με το κράτος δηλαδή, προς όφελος του λαού, που μας έρχεται από τους χρόνους του Βυζαντίου

ακόμα, είναι απαραίτητη με ρόλους όμως εκατέρωθεν διακριτούς. Στην άσκηση εξωτερικής πολιτικής για παράδειγμα υπεύθυνο είναι το Υπουργείο Εξωτερικών.

Η Εκκλησία

μπορεί να

εμφυσά

τον πατριωτισμό,

την αγάπη

δηλαδή

για την πατρίδα

και μετά

και την αγάπη για τα άλλα έθνη

{πατριωτισμός}, αλλά σε καμία περίπτωση το μίσος και τη φοβία για άλλα έθνη {εθνικισμός}.

Βυζαντινές μεγαλοπρέπειες και άλλα παρεπόμενα σαν αυτά που σατιρίζει και ο Παπαδιαμάντης στα «Πτερόεντα δώρα» δε συνάδουν με το κήρυγμα της Εκκλησίας. Εκκοσμικευση, ματαιοδοξία και ευσεβισμός έχουν εμφιλοχωρήσει στον κλήρο και στο μοναχισμό σκανδαλίζοντας το ποιμνιο και δημιουργώντας παράλληλα και άλλοθι, για τους ευάλωτους στην πίστη. Προοδευτισμοί - πυροτεχνήματα απ' όπου κι αν αυτοί προέρχονται, όπως λ.χ. η χρησιμοποίηση της Δημοτικής στη λειτουργική γλώσσα, είναι όπως λέει ο λαός μας «όποιος δε θέλει να ζυμώσει πέντε μέρες κοσκινίζει».

Σήμερα υπάρχει ανάγκη για «Χρυσοστόμους» που, όπως και εκείνος, αφού προχωρήσουν στην τακτοποίηση με τα του οίκου τους, να προχωρήσουν κατόπιν και εκτός αυτού. **Ο λαός χρειάζεται πρότυπα αγιότητας**

. Δεν αρκεί να ακούει για αγίους, σαν κάτι ξένο που έγινε σε μια άλλη εποχή αλλά πρέπει να τους βλέπει μπροστά του, ως πραγματικό γεγονός. Άνθρωποι καθημερινοί με πάθη, με λάθη, αλλά που έχουν τη δύναμη να τα μεταμορφώνουν αλλάζοντας τρόπο ζωής προς όφελος της ψυχής τους και όλου του λαού. Αυτοί θα είναι οι σύγχρονοι άγιοι που ο λαός θα πρέπει να τους μιμηθεί. «

Ο ποιμήν ο καλός την ψυχήν αυτού τίθησιν υπέρ των προβάτων

».

Δε χρειάζονται ούτε "μιντιακοί" τύποι ηγετών, ούτε επικοινωνιολόγοι. Η αλήθεια δεν φτιασιδώνεται.

Οι πνευματικοί πατέρες ακολουθούν πάντα το δρόμο του σταυρού όπως έκανε και Εκείνος, και αν χρειαστεί θυσιάζονται για το λαό σαν Εκείνον και τους Αγίους του. Και σ' αυτό δε χωράνε εκπτώσεις. Βελούδινη Σταύρωση δεν υπάρχει. Καλό και άγιο το φιλανθρωπικό έργο της Εκκλησίας, αλλά τίποτα δεν πρέπει να σταματά εκεί, έτσι απλά για να εφησυχάζουμε. «Ουκ επ' άρτω μόνον ζήσεται άνθρωπος». Ο αγώνας για τη μεταμόρφωση του ανθρώπου θα πρέπει να είναι ασίγαστος.

Η πνευματική ηγεσία θα πρέπει επιπλέον να δίνει βήμα στο λαό, να αφουγκράζεται τις ανησυχίες του και να του επιτρέπει τη συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων

Ο καλός ποιμένας δε φοβάται τη λαϊκή συνείδηση, γιατί εκεί κατοικεί

. Μην ξεχνάμε ότι οι άγιοι στην Ορθοδοξία πρώτα εμποδώνονται στη συνείδηση λαού ως άγιοι και μετά η διοικούσα εκκλησία επικυρώνει το γεγονός της αγιοποίησης με την απόφασή της.

Απ' τη μεριά του λαού τώρα, η πίστη του βρίσκεται πολλές φορές εγκλωβισμένη στην ατομικότητα. Η πίστη στο Θεό από φόβο, από ωφέλεια ή από αναγκασμό δυστυχώς είναι υπαρκτή και δεν μπορεί παρά να καθηλώνει ποικιλοτρόπως τον "πιστό". Το ευαγγέλιο δε μιλάει για τιμωρό Θεό και φόβο. «Φόβος ουκ εστιν εν τη αγάπη αλλ' η τελεία αγάπη έξω βάλλει τον φόβον». **Η πίστη, αν δεν είναι απαύγασμα ελευθερίας γίνεται ιδεολογία και οπαδοποιεί** ή άλλες φορές οδηγεί στην αδιαφορία, και βεβαίως σε κάθε περίπτωση οδηγεί στην υποκρισία. Το ξεπέραςμα των ενοχών, των ανασφαλειών και των φόβων είναι κάτι που θα πρέπει να απασχολήσει την Ορθοδοξία.

Η καλλιέργεια φόβου ή καχυποψίας απέναντι στο διαφορετικό σαφώς και **δεν έχει καμία θέση στην Εκκλησία του Χριστού**

. "Μαθητεύσατε πάντα τα έθνη..." ήταν η τελευταία παρακαταθήκη του Ιησού προς τους Αποστόλους του την ώρα της Ανάληψής Του.

Η Ορθόδοξη Χριστιανοσύνη δεν είναι μόνο ελληνική ή ρωσική ή σερβική, αλλά είναι Οικουμενική, ανήκει σε όλο τον κόσμο. Αυτό το κατάλαβε και ο Απόστολος των Εθνών Παύλος και την κήρυξε σ' αυτό που τότε νομιζονταν για Οικουμένη. Δε φοβήθηκε να έρθει στην Αθήνα, την κοιτίδα της Φιλοσοφίας και να κηρύξει την Ανάσταση του "κακού σώματος" κατά τους Αρχαίους Έλληνες, και της ψυχής {ψυχοσωματική ενότητα} και, όταν οι Αθηναίοι του είπαν ειρωνικά «ακουσόμεθα σου πάλι περί τούτου», αυτός επανήλθε αργότερα. "Έγινα τα πάντα", λέει αλλού ο Απόστολος για να φέρω τους ανθρώπους κοντά στο Χριστό. Αν επικρατούσε η γραμμή που έλεγε να μείνει το Ευαγγέλιο Του στα στενά πλαίσια της Ιουδαίας, τώρα ο Χριστιανισμός θα ήταν ίσως μια αίρεση του Ιουδαϊσμού.

Η Ορθοδοξία από τη φύση της ούτε εγκλωβίζεται ούτε είναι φοβική. Βασίζεται στην Αγία Γραφή και την Ιερά Παράδοσή της και χωρίς καμιά εκτροπή **ανοίγεται σε όλο το κόσμο**

Το παράδειγμα των Καππαδόκων Πατέρων, που δεν φοβήθηκαν να έρθουν σε επαφή με την

Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία και σαν μέλισσες να επιλέξουν τα λουλούδια της, είναι ζωντανό μέσα στην Ορθόδοξη Παράδοση.

Η κεφαλή της Εκκλησίας, ο Χριστός, διαλέχτηκε με πόρνες, τελώνες, Σαμαρείτες Έλληνες και δε δίστασε να τους προβάλει ως παραδείγματα ανυπόκριτης ζωής απέναντι στην υποκρισία των Φαρισαίων, που δεν τους άφηνε να δουν την ίδια τους τη γύμνια και να οδηγηθούν έτσι σε άλλο τρόπο ζωής. "Οι τελώναι και αι πόρναι προάγουσιν υμάς εις την Βασιλείαν των Ουρανών". Να θυμηθούμε το διάλογο με τη Σαμαρείτισσα, που απόρησαν ακόμα και οι μαθητές Του, την Παραβολή του Καλού Σαμαρείτη, που δεν ήταν ούτε Ιουδαίος, ούτε Λευίτης και όμως έπραξε θεάρεστα. **Ο Χριστός βάσει της κρατούσας ηθικής της εποχής Του ήταν ο μεγαλύτερος Ανήθικος**

Ποιός θα μιλούσε σε γυναίκες και μάλιστα πόρνες, ποιός θα τολμούσε να τις προστατεύσει, ποιος θα συνέτρωγε με τελώνες και πόσα άλλα τέτοια γεγονότα γεμάτο το Ευαγγέλιο; Και στον Παράδεισο ο Θεάνθρωπος εισέρχεται με μετανοημένο ληστή όχι με «ενάρετο» Φαρισαίο.

Ανοιχτή, λοιπόν, Ορθοδοξία σε διαλόγους αλήθειας δίνοντας το στίγμα της σε άλλες Ομολογίες και Θρησκευματα. Καμία τάση για επιβολή της μιας Εκκλησίας έναντι της άλλης, είτε εντός της Ορθοδοξίας, είτε ανάμεσα στις Ομολογίες δεν μπορεί να βρει ερείσματα. Τα παιχνίδια θρησκευτικής εξουσίας δεν έχουν καμία θέση εδώ.

Πως μπορεί να σταθεί η μισαλλοδοξία, όταν **ο Χριστός λέει να αγαπάς μέχρι και τον εχθρό σου** ; Μήπως είναι εγωιστικό να νομίζουμε ότι ο Παράδεισος θα κατοικείται μόνο από Ορθοδόξους; Φταίει λόγου χάρη ο Μαχάτμα Γκάντι που γεννήθηκε Ινδουιστής; Κανείς δεν ξέρει μέχρι πού μπορεί να φτάσει η αγαπητική πρόνοια του Θεού. Λεπτά θέματα αυτά, για να είναι κανείς απόλυτος.

Η ένωση των Εκκλησιών στην κατάσταση πριν το σχίσμα παραμένει χαίνουσα πληγή στο Σώμα του Χριστού. Αυτό που δεν μπόρεσαν να κάνουν οι διώκτες του Χριστού, να κάνουν δηλαδή κομμάτια και να μοιράσουν τον άραφο Χιτώνα Του το κατόρθωσαν οι χριστιανοί, να δημιουργήσουν σχίσμα στην Εκκλησία Του και Αυτός από την Αγάπη Του το επέτρεψε και αυτό. **Την ένωση των Εκκλησιών την ευχόμαστε όμως και την ελπίζουμε**, αν και τα εμπόδια είναι μεγάλα {παπικό πρωτείο, αυθαίρετοι νεωτερισμοί κ.α.}. «

Εις μίαν αγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν

».

Μέχρι να υπάρξει η ένωση των εκκλησιών και έως την έσχατη ημέρα, η Ορθοδοξία θα πρέπει να δίνει τη μάχη της με αγάπη μέσω της Ιεραποστολής - όπως ήδη κάνει εδώ και πολλά χρόνια - σε λαούς που διψάνε για το κήρυγμα του Χριστού και στις Δυτικές κοινωνίες, ως μια πρόταση ζωής με κέντρο τη σχέση του ανθρώπου με το Θεό. Άλλωστε **η πνευματική και οικονομική κρίση που διερχόμαστε, όπως και το οικολογικό πρόβλημα που βρίσκεται μπροστά μας, είναι γιατί στη θέση του Θεού μπήκε ο άνθρωπος: Το απόλυτο «εγώ»**.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία θα πρέπει να συμβάλει καθοριστικά στο χτίσιμο μιας νέας κοινωνίας απευθυνόμενη στο πιο ελπιδοφόρο κομμάτι της κοινωνίας, τους νέους, και σύσσωμη να πει αυτό που είπε μεταξύ άλλων ένας σύγχρονος σοφός Ιεράρχης ο Μητροπολίτης Μεσογαίας και Λαυρεωτικής κ. Νικόλαος προς τους νέους την ημέρα του αγιασμού των σχολείων: «Αξιώστε Εκκλησία όχι με αδικαιολόγητους συντηρητισμούς, νεκρούς συμβολισμούς και πομπώδεις τελετουργίες, όχι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με δικαιώματα, περιουσίες και διεκδικήσεις, αλλά Εκκλησία με πονεμένο προφητικό λόγο, με αυθεντική πίστη, με θυσιαστική μαρτυρία και άγια ζωή: Εκκλησία που να εμπνέει και να έχει πρόταση ζωής. Τότε θα βρείτε τον Θεό ολοζώντανο μέσα σας».

Γκουνέλας Χρήστος, Πτυχιούχος Θεολογίας & Διπλωματούχος Βυζαντινής Μουσικής

email: cgkounelas@sch.gr